

виробничого капіталу, відставання від інших країн у запровадженні нових технологій роблять таку спеціалізацію неперспективною, такою, що остаточно перетворить Україну на малорозвиненого експортера сировини та продукції з невисоким рівнем переробки. Наслідки потужного радянського військово-промислового комплексу дозволяють Україні досі знаходитися серед країн-лідерів з експорту зброї, але й ці позиції поступово втрачаються. Нові військові контракти ще тримають Україну в десятці найбільших експортерів військової продукції, але морально українська зброя і техніка є застарілими і не відповідають вимогам сучасної армії. Крім того, слід пам'ятати, що в майбутньому модернізація ВПК ближніх сусідів призведе до «перетягування» ними більшої частини українського ринку (особливо у створенні авіа- та бронетехніки).

Провідні позиції на ринку енергетичного машинобудування в довгостроковій перспективі є також сумнівними. Значна частина коштів надходить від обслуговування та заміни обладнання електростанцій, які вичерпали більшу частину свого ресурсу. Спрямування на ринок, який лишився після розпаду СРСР, та висока конкуренція з російськими підприємствами ставлять розвиток цієї галузі під загрозу. Формально замкнений цикл виготовлення космічної техніки ще можливий, але практично конкурувати з іншими державами можна лише у виготовленні ракетноносіїв (спроєктованих кілька десятиліть тому) та обслуговуванні пускових установок.

Отже, повноцінна міжнародна спеціалізація України можлива лише за умови повної модернізації певної групи галузей. Основною проблемою при цьому є дуже високий рівень зносу основного виробничого капіталу, відставання у розвитку технологій та висока енергоємність. Необхідно посилити інвестування у реальний виробничий сектор, і особливо за рахунок вітчизняного капіталу.

СТИМУЛЮЮЧІ НОВАЦІЇ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Султанова А.В.

Науковий керівник: Вербицька В.І., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Нещодавно прийнятий Закон № 2473-VIII «Про валюту і валютні операції» [1] покликаний значно покращити умови діяльності суб'єктів господарювання, що мають справу з процесом купівлі-продажу валюти, та таким чином сприяти створенню більш комфортних умов їх діяльності. Закон передбачає ряд змін, що стосуються також і банківських установ.

Головне що для них змінилось – це можливість надавати послуги в іноземній валюті. Отже, згідно положень нового закону, банкам надаються права надання банківських та інших фінансових послуг (виключаючи послуги із страхової сфери), та здійснення іншої фінансової діяльності, що виписана

цією статтею, із використанням як національної, так і іноземної валюти [1]. Також з закону зник пункт, що стосується необхідності отримувати банку ліцензії від НБУ на право проводити валютні операції, а «позбавлення генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій» - можливою мірою недопущення порушень [1, 2]. Головне, на чому роблять акцент в НБУ - максимальна лібералізація. Одним з наслідків цієї лібералізації стане можливість банків самим вирішувати, за яким курсом пропонувати обмін валют. Знято обмеження, що стосуються резервування коштів на купівлю іноземної валюти. Тепер резервування не потрібно робити за день до самої покупки. Також банки можуть інвестувати в іноземні цінні папери інвестиційного рейтингу без різних обмежень.

Деякі функції банківського сектора торкнулися поштових операторів. У законі також зазначено, що вони зможуть надавати фінансові послуги з переказу коштів, які є валютними операціями (за умови отримання відповідної ліцензії Нацбанку).

В ідеалі, таке рішення повинно розширити доступ українців до фінансових послуг, а також збільшити число їх користувачів. Однак, так чи все буде насправді – питання спірне. Фахівці вважають впровадження такої послуги в усіх відділеннях недоцільним, тому що в яких саме відділеннях з'явиться така можливість і чи з'явиться взагалі, залежить від споживчого попиту. Але на зустрічі Нацбанку з операторами поштового зв'язку вже обговорено умови здійснення останніми валютних операцій і послуг з переказування коштів.

Новий закон встановлює здійснення мінімального контролю за низькоризиковими операціями, але не слід вважати, що контроль зник повністю. Як НБУ, так і банки мають право вимагання від компаній і фізосіб документи щодо проведення валютних операцій. Національний банк і Державна фіскальна служба також перевірятимуть питання дотримання валютного законодавства.

Крім того, у НБУ ще і є повноваження для установки обмежень у разі виникнення певних ризиків на означеному ринку. Якщо керівництво НБУ вбачатиме нестійкий стану банківської системи, у разі появи загрози для стабільного функціонування фінансової системи держави, у нього є повноваження для введення захисних заходів. Наприклад, це може стосуватися обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті, введення лімітів, обмежень або заборони здійснення валютних операцій і т. ін. Використання цих дій ж відкотить закон на колишній рівень з безліччю обмежень. Хоча, справедливості заради, варто відзначити, що і НБУ має деякі обмеження. Наприклад, Національний банк не має права вводити захисні заходи на термін більше 6 місяців, а також продовжити термін дії попередніх заходів більш ніж на 6 місяців.

Головне, що цікаво простому споживачеві – це можливість спростити процес купівлі / продажу валюти. Замість того, щоб шукати обмінник, частина з яких працює нелегально, це можна буде зробити вдома з використанням

гаджетів або в терміналів. Однак, варто розуміти, що далеко не всі банківські установи зможуть дозволити собі надати функціонал, і ще менша їх кількість зробить це найближчим часом після вступу закону в силу.

Ряд банків вже встигли представити функціонал для покупки/продажу валют онлайн. Серед них ПриватБанк, який додав таку можливість і в веб-версію, і в додаток Приват24. Додаток від банку незабаром має оновитися, а серед обіцяних можливостей є створення віртуальних карт, в тому числі і валютних. Також з'явилася можливість поповнення валютних депозитів онлайн. Також можливість обміну валют з'явилася і в Monobank, який кілька місяців тому додав можливість відкриття валютних карт, причому, як віртуальних, так і фізичних. Також відповідний функціонал з'явився в мобільному додатку Альфа-Банк Україна. Незабаром до списку можуть приєднатися і інші українські банки.

Найбільшу кількість терміналів в Україні мають ПриватБанк і ІВох. ПриватБанк підготував всі необхідні зміни в системі для того, щоб можна було здійснювати покупку і продаж валют. Однак для широкої аудиторії з'явилася така можливість в терміналах тільки після вступу в силу нової редакції закону. Крім того, у Приватбанку планують спростити всі процеси за допомогою recycling-банкоматів, що дозволяють внести і отримати відразу до 200 купюр. У найближчі місяці в ІВох не планують роботу з валютою в мережі своїх терміналів. Поки закон тільки вступив в дію, тому рано говорити про всіх його плюси, мінуси і підводні камені.

Література:

1. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення 11.02.2019).
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 14.02.2019).